

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	side 2
Årsmødet	side 3
Festtalen	side 8
Slægtsgårdsforeningens fane	side 10
Skrøbelev Annexgård på Langeland	side 11
Bindingsværkstøreren	side 13
Nyt fra kredsene	side 14
Kommende kredsaktiviteter	side 16

Tidsskrift for
Dansk Slægtsgårdsforening

Juli - august 2018

Nr. 453 - 75. årgang

Årsmødedeltagerne i Sonnerupgårds have

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941
www.slaegtsgaardsforeningen.dk

Kasserer:

Connie F. Neumann, Valmuevænget 8, Grønnemose. 5560 Aarup.
 Tlf. 40 30 35 52. E-mail zenta1@outlook.dk

Medlemsadministrator:

Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
 Tlf. 54 78 09 02 og 21 62 20 88. E-mail iwibholm@gmail.com

Ejendomskonsulent:

Chefkonsulent
 Michael Munthe Fog
 VKST
 Fulbyvej 15, 4180 Sorø
 Tlf. 57 86 53 00
 mmf@vkst.dk

Ejendomsrådgiver
 Peter Christensen. LMO.
 Asmildklostervej 11. 8800 Viborg.
 Hoved tlf. 7015 4000
 Tlf. 87 28 25 68.
 Mail PEC@lmo.dk - Web www.lmo.dk

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Gunhild Olesen Møller,
 »Bronzehave«,
 Strædet 38, 7990 Øster Assels.
 Mobil 23 32 92 10.
 gunhildom@gmail.com
 (Formand: Midtjysk kreds)

Næstformand:

Finn Bang Olsen,
 »Lilliehøj«,
 Assensvej 16, 5580 Nr. Åby
 Tlf. 51 70 06 08
 finn.bang.olsen@get2net.dk
 (Formand: Fynskreds)

Jens Brogaard Jensen

»Maglehøjgård«,
 Hammerbakke 3, 4050 Skibby
 Tlf. 47 52 99 18
 jensbjensen@privat.dk
 (Formand: Nordsjællandskreds)

Jens Ole Munch

Søndre Alle 6, 3700 Rønne
 Tlf. 51 95 17 22
 lisa@munch.li
 (Formand: Bornholm-kreds)

Karen Andersen,

»Baungaard«,
 Vollerupvej 70, 4400 Kalundborg
 Tlf. 29 26 20 13
 ok@dlgpost.dk
 (Formand: Vestsjællandskreds)

Knud Pedersen

»Kildemosegård«,
 Egeskovvej 18, 4700 Næstved
 Tlf. 55 44 51 17
 kgkildemosegaard@privat.dk
 (Formand: Sjælland Syd.)

Hans Jørgen Hansen

»Bregnholt«
 Adelgade 88, 4880 Nysted.
 Tlf. 54 86 42 22.
 bregnholtpc@hotmail.dk
 (Formand: Lolland/Falster kreds)

Gunnar Kloppenborg-Skrumsager

»Liltep«,
 Terpvej 24, Øster Lindet,
 6630 Rødding
 gunnar@liltep.dk
 (Formand: Haderslevkreds)

Chr. A. Krogh

Majbøllevej 17, 6470 Sydals.
 Tlf. 74 41 53 12
 (Formand: Det sydlige Sønderjylland)

Jens Ulrik Tarpgaard

»Tarpgård«,
 Tarpvej 13, Vedersø, 6990 Ulfborg,
 Tlf. 21 42 13 83
 ju@tarpgaard.com
 (Formand: Ringkøbingkreds)

Steffen Buch Juul

»Jægergården«
 Høllundvej 6, Høllund, 7100 Vejle.
 Tlf. 75 86 54 93.
 svend-juul@hotmail.com
 (Formand: Vejle-kreds)

Vibeke Binnerup

Hovedvejen 138, 8963 Auning
 Tlf. 60 72 55 68.
 Vibeke@vestdjursnet.dk
 (Formand: Århuskreds)

Mads P. Christensen

»Als Nygaard«
 Petersborgvej 11, Als,
 9560 Hadsund
 Tlf. 21 55 59 50
 mathy@postkasse.net
 (Formand: Himmerlandskreds)

Niels Ole Volhøj

»Volhøj«
 Bettevej 38,
 V. Tversted, 9881 Bindslev
 Tlf. 40 89 74 92
 enovolhoj@mail.dk
 (Formand: Vendsysselkreds)
 (Formand: Arkivudvalget)

Formanden skriver:

Igen i år kunne vi afholde årsmøde i strålende solskin. Det var et godt og veltilrettelagt årsmøde der blev afviklet i Sjællandsyd Kredsen med overnatning på Hotel Comwell i Sorø. Da vi var flest deltagere var der 80. Det er færre end sidste år, men stadig et fint deltagerantal. Geografisk bevægede vi os ind i nabokredsen. Der var ingen bus til rådighed og den blev fravalgt tidligt i planlægningsfasen, da der alle steder var gode parkeringsmuligheder. Deltagerne fra Jylland foretrækker kørsel i egen bil, da det er forbundet med stor risiko for hærværk at efterlade sin bil på en pendlerplads langs motorvejen.

Forturen i Sorø var tilrettelagt af redaktør Ole G. Nielsen og 50 personer deltog. Det var to meget vidende guider der viste rundt. Hermed en tak til alle der har medvirket til årsmødets afvikling.

Årsregnskabet udviste et overskud på kr. 8.338 hvilket var tæt på det budgetterede. Vedrørende år 2019 er kontingentet uændret fastsat til kr. 300. Med det udgiftsniveau der estimeres vil det give et underskud på kr. 32.000. Derfor er det nødvendigt at se på besparelsesmuligheder. Det optalte jeg også i min sidste leder i blad nr. 452. Eftersom at Slægtsgård-arkivet har kostet mellem kr. 57.000-70.000 at drive i de senere år er det nødvendigt at se på denne udgift i takt med at medlemstallet har været jævnt faldende. Antallet af landbrug falder stadig og det smitter også af på antallet af slægtsgårde, om end lidt langsommere. Derfor bliver en af arbejdsopgaverne i det kommende år at finde ud af hvordan oplysningerne i arkivalierne kan opbevares for eftertiden. For indeværende er der en forespørgsel hos Rigsarkivet og de har udbedt sig mere udførlige beskrivelser af hvad Slægtsgård-arkivet indeholder. Rigsarkivet er meget selektivt når det gælder om at modtage materiale fra privatarkiver og der er brugerbetaling på afleveringer. Der har ikke været besluttet nogen indsamlingspolitik for Slægtsgård-arkivet, så der forefindes meget andet end materiale om slægtsgårde. Det tegner til at der forestår et større arbejde med at finde ud af hvor de forskellige arkivmaterialer kan genplaceres.

På årsmødet generalforsamling var der for andet år i træk igen kampvalg. Jeg var indstillet til genvalg af et flertal i hovedbestyrelsen, som allerede nævnt i blad nr. 452. Tidligere forretningsfører Inger Hansen stillede op med det formål at give Slægtsgård-foreningen et roligt otium. Den linje var der 4 der tilsluttede sig. 4 stemte blankt og 37 støttede mit kandidatur. Det er jeg glad for. Jeg står for linjen med at fortsætte foreningsdriften, så længe der er mulighed for det. Det kræver naturligvis løbende tilpasninger af økonomien. Derfor er jeg glad for at både næstformand Finn Bang Olsen og forretningsudvalgsmedlem Niels Ole Volhøj fortsætter på posterne, Arkivudvalget forblev også uændret.

Hvorvidt forretningsudvalget er nødt til at gå ind og hjælpe de lokalkredse der ikke fungerer må komme an på en prøve. Det er før sket. Det kan for indeværende dreje sig om indsamling af e-mail adresser og om manglende afholdelse af en generalforsamling. Det er lokalkredsen der har ansvaret for medlemsplejen lokalt og det er også dem der skal sørge for at der afholdes nogle arrangementer. Det er ærgerligt når folk melder sig ud begrundet i manglende aktivitet. I år udkommer Slægtsgården 5 gange og det er også besluttet at fastholde den kadence i år 2019.

Jeg vil her benytte lejligheden til at sige tak til de medlemmer der har tegnet sig. Vi mangler at følge op på nogle medlemmer, så hvis du har en opkrævning der ligger på dit medlemskab kan jeg kun opfordre til at få den betalt. Vi samler stadig e-mails ind og vil gerne modtage disse. Det letter administrationen hos Inger Marie Wibholm. Der har bebudet sin fratreden med udgangen af dette år. Det er både dyrt og arbejdskrævende at udsende breve med postvæsenet.

Gunhild Olesen Møller

Adresseændringer

bedes meddelt foreningens medlemsadministrator:
 Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
 Tlf. 54 78 09 02 og 21 62 20 88 e-mail iwibholm@gmail.com

Slægtsgård-arkivet:

Landbrugsmuseet,
 Gl. Estrup, Randersvej 4,
 8963 Auning, tlf. 86 48 48 16
 E-mail:
 arkiv@slaegtsgaardsforeningen.dk
 Åbningstid: onsdag kl. 11-15.

Der er gratis adgang til arkivet,
 når man til billetsalget i porten oplyser,
 at man kun skal på arkivet.

Arkivarer:

Else Skovbo Jensen
 Kløvervej 5, 8850 Bjerringbro.
 Tlf.: 86 68 40 47.

Inge Nissen
 Tåsingegade 22 st. tv., 8200 Århus N.
 Tlf. 86 10 43 31 / 23 74 10 37.

Redaktion:

Ole G. Nielsen
 Bøgeparken 25 B
 4241 Vemmelev
 Tlf. 24 93 34 12
 OleGN@mail.tele.dk

Nr. 454 udkommer omkring
 den 1. september 2018.
 Deadline for indlæg 1. august 2018

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tryk: Jannerup Grafisk
 Ndr. Ringgade 70 A
 4200 Slagelse
 Tlf. 58 52 52 22
 jannerup@jannerup.dk

Årsmødet

Dansk Slægtsgårdsforening afviklede et godt tilrettelagt årsmøde på Midtsjælland, hvor kredsen Sjælland Syd stod som indbyder.

Fredagen

Den såkaldte fortur, fredagdagens tilbud for dem, der ønsker at opleve lidt mere, samledes sig om Sorø. Først fik vi en meget engageret omvisning i den store klosterkirke af fru Birthe Knudsen, derefter gik vi en tur i Akademihaven og hørte om Ludvig Holberg for at slutte i Sorø Akademis hovedbygning, hvor lektor Per Højland fortalte om Akademiets historie, hverdag og traditioner. En fortælling, der kun kan leveres af den som både elsker sin skole og kender den i alle forhold.

Derefter samledes de omkring 50 medlemmer på det lokale hotel, hvor der ventede en delikat middag, og derefter var der fri hygge.

Lørdagen

Formiddagens program omfattede to besøg hos familien Kjær Knudsen. Først på Allindemaglegård hos Kim Kjær Knudsen, hvor vi hørte om det omfattende landbrug, som han driver sammen med faderen og broderen – Peter og

Fra besøget på Sonnerupgård. I midten af billedet ses landsformanden, Gunhild Olesen Møller og yderst til højre Anders Kjær Knudsen, ejer af Sonnerupgård.

Allindemaglegård ejer, Kim Kjær Knudsen, formanden for den arrangerende kreds Knud Pedersen og landsformand Gunhild Olesen Møller

Ved besøget på Assendrup fortalte Kjeld Christensen, direktør Grut-Hansens legatstiftelse, om arbejdet med fremtidens kvægavl på grundlag af genteknologi

Christian Olsen fortæller om Hvideslægtens og Fjenneslev.

Knud Kjær Knudsen. 1060 ha, 2700 årssøer og årligt produceres 93.000 slagtesvin. Vi så os om og fik blik for de store maskiner og hørte om planerne for biogas. Gyllen afgasses og leveres til naturgasnettet.

Derfra kørte vi til Sonnerupgård, hvor lillebroderen, Anders Kjær Knudsen, driver gården med hotel- og kursusvirksomhed. Vi hørte om virksomheden, der udnytter de smukke, gamle bygninger, der er total uanvendelige i moderne landbrugsdrift. Efter at have set os om, samlede vi i hovedbygningens spisestue, hvor frokostplatten serveredes. Derefter var det tid til at finde herberget, hvor eftermiddagskaffen ventede og derefter foreningens generalforsamling.

Beretninger og referat fra generalforsamlingen bringes side 4-7.

Efter en pause, hvor man kunne friske sig på alle måder, var det tid til festaftenen. Efter landsformandens velkomst og en sang nød vi en splendid middag. Undervejs holdt Torben Flinch, direktør; Østdansk Landboforening, festtalen, en meget inspirerende tale, der er gengivet side 8-9.

Søndagen

Denne dag begyndte med gudstjeneste i Fjenneslev kirke ved sognepræst Anders Frederiksen. Efter gudstjenesten samlede vi udenfor kirkegården, hvor graver Christian Olsen fortalte som Hvideslægtens gård og kirken. Vi gik indenfor igen og Christian Olsen gennemgik bygningen, dens kalkmalerier og inventar. Det var en meget interessant fortælling, fremført af en mand, der kender sin historie.

Fra Fjenneslev kørte vi til Assendrup Hovedgård, hvor direktør for Grut-Hansens legatstiftelse, Kjeld Christensen, fortalte om bevaringen af den røde malkeko, moderne genteknologi i avlsarbejdet og om gårdens drift. Vi så os omkring på kvæggården og drog så til Krebshuset ved Sorø, hvor årsmødets afsluttende frokost blev serveret.

Landsformanden takkede den lokale kredsbestyrelse for et godt arrangement, og ønskede på gensyn 24.-26. maj 2019 i Rebild.

OGN

Landsformandens beretning

Fru Gunhild Olesen Møller sagde: Jeg vil ikke sige så meget om det landspolitiske. Der er lyspunkter med arveafgifterne, men stadig store udfordringer med at rekvirere arbejdskraft.

For et år siden i 2017 var vi samlet til årsmøde i Viborg på Golf Hotellet. Det var jo egentlig besluttet at foreningen skulle nedlægges med udgangen af år 2016 ved 75 års jubilæet, så 2017 var første år på trods og nu er vi så samlet igen for anden gang.

I løbet af årsmødet 2017 deltog omkring 110. I år er dette tal på omkring 75 når der er flest. Både sidste år og i år kan deltagerne vælge kun at deltage i dele af programmet. Det var min hjemkreds, Midtjysk Kreds, der forestod årsmødet i 2017. Jeg har været kredsformand siden år 2012 og i lokalbestyrelsen gik alle ind i arbejdet. Det mundede ud i et alsidigt program hvor vi både besøgte slægtsgårde, histori-

ske steder, en kirke, et landbocenter og en landbrugsskole. Alt i alt et godt årsmøde i gode rammer og begunstiget af et fint sommervejr.

Som et fast punkt på årsmødets generalforsamling er valg af landsformand. Jeg havde meldt mit kandidatur på HB-mødet i april 2017. På årsmødet meldte den forhenværende formand i Aarhus Kredsen Anne Lis Ladefoged sig også som kandidat. Ved det efterfølgende valg blev jeg genvalgt med flest stemmer. I bussen på vej fra Sjælland havde kasserer Inger Hansen agiteret mod min person som landsformand og foreslået i stedet at vælge Anne Lis Ladefoged. Som medarrangør af busturen var det naturligvis Inger Hansens opgave at sørge for en god stemning i bussen og ikke drive agitation med en dårlig stemning til følge, sidstnævnte ifølge de buspassagerer der ikke delte Inger Hansens synspunkt angående min person.

På sidste års generalforsamling oplyste jeg også at Forretningsudvalget (FU) ikke havde kunnet få udleveret det regnskabs- og budget papir der skulle udleveres på årsmødet trods tre henvendelser til Inger Hansen. Så det rigtige papir med budget som Hovedbestyrelsen (HB) havde vedtaget modtog FU aldrig. Hvorimod havde FU og dels også HB modtaget et stort antal upræcise regnskaber og budgetforslag i en lind strøm løbet af foråret 2017. Den slags er slut her i år 2018 med den nye kasserer.

I forlængelse af årsmødet blev der nedsat et forretningsudvalg (FU) og som ny næstformand blev valgt Finn Bang Olsen fra Fyn og Niels Ole Volhøj fra Vendsyssel blev genvalgt. FU skrev efterfølgende til kasserer Inger Hansen at vi anså hende for at være illoyal. Hun sendte så et svar til hele bestyrelsen at hun rigtig nok var illoyal mod landsformanden, men loyal mod foreningen. Denne e-mailkorrespondance gik vidt omkring og flere kom med synspunkter.

Eftersom kasserer Inger Hansen tidligere havde sagt op med henvisning til alder skulle der findes en ny kasserer eftersom FU ikke var interesseret i et fortsat samarbejde med Inger Hansen efter forløbet af årsmødet i 2017. Der var gentagne gange søgt efter en ny kasserer i bladet Slægtsgården uden resultat. Derfor kunne det blive nødvendigt at søge udenfor foreningen, hvilket FU var bemyndiget til af HB. FU holdt møde 4. august 2017 på Fyn med et emne til ny kasserer. Det blev dog ikke til noget grundet at personens spidskompetencer lå andetsteds. Snart efter foreslog næstformand Finn Bang Olsen et nyt emne til kasserer. Det blev efterfølgende aftalt at Connie F. Neuman fra Fyn ville påtage sig opgaven. Det er vi glade for da Connie F. Neuman har arbejdet med foreningsregnskaber i mange år. Denne beslutning blev efterfølgende meddelt HB.

Allerede i år 2016 tog jeg initiativ til at udbetalingen af kørselsgodtgørelse skal opfylde SKAT's regelgrundlag for dokumentation, da den ellers risikerer at blive skattepligtig for modtageren. Det omtalte jeg også i sidste års beretning. Derfor var det da noget af en overraskelse i august 2017 for Forretningsudvalget at opdage at retningslinjerne ikke blev fulgt. Det blev der dog sat en stopper for øjeblikkelig og kassereren blev pålagt kun at udbetale godtgørelser mod korrekt dokumentation.

Det medførte en byge af mails der ligeledes kom vidt omkring til uvedkommende og Aarhus Kredens bestyrelse. Så jeg kan kun opfordre til at man sikrer sig at mail ender de rigtige steder. En udløber af denne polemik var at Niels Ole Volhøj trådte til som formand for Slægtsgårdsarkivet.

Vedrørende medlemsbladet Slægtsgården er det udkommet fem gange i år 2017 og samme antal udgivelser er også aftalt med redaktør Ole G. Nielsen i år 2018. Deadlines og udgivelsesdatoer fremgår af bladet. Udgivelsesdatoerne er aftalt af hensyn til program og indkaldelse til årsmødet, samt den kendsgerning at der er langt flest aktiviteter i kredsene i sommerhalvåret. Foreningen har i år 2017 brugt kr. 140.000 på at udgive bladet. Derfor kan det da godt undre at kredsene Nordsjælland, Haderslev og Sønderjylland ikke har benyttet bladet til foreningsmeddelelser. Sidstnævnte kreds har jeg været i kontakt med flere gange under formandens sygdom. Før jul forespurte jeg per mail to gange kredsene om antal deltagere i arrangementer. Ikke alle kredse har svaret mig. Det er selvfølgelig ikke i orden.

Når medlemmerne ikke kan orientere sig i bladet og heller ikke senere læse om det, der er sket i deres kreds eller nabokreds fremkalder det nogle reaktioner og så kommer henvendelserne til mig. Jeg opfordrer medlemmerne til at henvende sig til den lokale kredsformand og bede om at der indkaldes til en generalforsamling, hvor det er problemet - der er desværre nogle steder den ikke afholdes. Der er kommet udmeldelser begrundet i at der ikke sker noget lokalt og den sædvanlige ærgrelse med at der har været et arrangement i nabokredsen som man ikke vidste noget om, men kunne læse om det i bladet efter at det var afviklet. Jeg kan da kun stærkt opfordre til at det der sker omtales i Slægtsgården inden det afvikles. På HB-mødet blev oplyst at de fleste steder har der været mellem 2-4 arrangementer og overordnet set med et tilfredsstillende deltagerantal, men der er desværre også kredse hvor der intet sker.

FU fungerer som bladudvalg og siden sidst er der i beretningsperioden afholdt to møder med Ole G. Nielsen om bladets indhold. FU blev dog ikke i forvejen orienteret om at Ole G. Nielsen ville afholde et arrangement for tidligere samarbejdspartnere i Bladudvalget. Det havde været en lille ting at oplyse om det til FU. Dette arrangement blev omtalt i Slægtsgården i julenummeret.

Der er i årets løb kommet en ny kredsformand på Bornholm.

Jeg har i foråret 2017 deltaget i generalforsamlinger i Lolland Falster Kredsen og på Fyn.

FU har afholdt to møder i beretningsperioden. Årsregnskabet følger kalenderåret. Først på året 2017 afholdtes et møde med Sjælland Syds bestyrelse. Det blev afholdt i umiddelbar forlængelse af mit møde i Lolland/Falster.

Vedrørende indsamling af e-mailadresser er status at der blev udsendt kontingentopkrævning til 300 medlemmer per brev her i år 2018 ifølge medlemsadministrator Inger Marie Wibholm. Det er alt for mange. Det er en træls, arbejdskrævende og dyrt for foreningen at håndtere alle disse breve og eventuelle rykkere. Så det er stadig en opgave for kredsene at løse, alternativt må andre klare denne opgave.

Slægtsgårdsforeningen er i den situation at én kredsformand ikke selv har e-mail og at en anden kredsformand på HB-mødet oplyste at pågældende ikke vil påtage sig det opsøgende arbejde med indsamling af e-mail adresser. Det sidste er ret uforstående for de af os der har løst opgaven. Både andre kredsformænd og jeg selv har kun mødt venlige medlemmer der beredvilligt gerne ville kontaktes per mail, men bare ikke lige selv havde fået sig tilmeldt.

Det går fint med mailindsamlingen i flere kredse. Bornholm Kredsen har mail på alle og i Midtjysk Kreds er der kun tre der ikke har mail. Medlemsadministratoren oplyser at der er medlemmer der selv henvender sig fra de kredse der ikke har foretaget mailindsamling.

Den 23. august 2017 gik et arbejde i gang med at få en ny kasserer på plads. Det er ret omstændeligt og arbejdskrævende med fremsendelse af diverse bankpapirer og underskrifter så det stod på til sidst november, hvor Inger Hansen fratrådte. Det kom dog flere papirer der skulle underskrives indtil sidst i februar 2018. Der er foretaget registreringer i Virk.dk, anskaffet en LEI kode til handel med værdipapirer et Visa kort til betaling for hjemmesiden, registrering vedrørende bladforsendelsen, diverse omadresseringer,

m.v. Den nye kasserer Connie F. Neumann er kommet ind i tingene og arbejdet glider godt.

På årsmødet i 2017 blev der valgt to nye revisorer. Harly Nielsen fra Vestsjællandskredsen og Kirsten Joensen fra Aarhus Kredsen. De har revideret regnskabet og ikke kommet med bemærkninger.

Året udviser et overskud på kr. 8.338. Hvilket er tilfredsstillende i relation til budgettet. Næstformand Finn Bang Olsen overværede revisionen. I april 2017 blev opgaven med fornyelse af it-delen på arkiv og hjemmeside afsluttet. Det kunne finansieres ud af driften. Nedbruddet skete i år 2010 og var ikke endeligt håndteret, men kørte på en midlertidig løsning.

På HB-mødet i april 2018 blev der talt om at udfase arkivdriften. Det blev også besluttet at opsiges lejemålet til den 31. december 2019. Det kræver dog en vedtægtsændring som først kan vedtages i år 2019 på årsmødet. Så det bliver svært om ikke umuligt at nå. Der er en udgift forbundet med at drive Slægtsgårdsarkivet. Det har kostet fra 55.000-70.000 kr. i de senere år. De to arkivarer holder åbent i 4 timer per uge. Der har været 30 besøgende og yderligere henvendelser per mail. Det er uholdbart på sigt med denne udgift. Eftersom vi i år 2017 har haft 948 medlemmer og dette tal falder stadig. Tidligere var der op mod 3.000 medlemmer til at betale for arkivdriften. I år 2019 i der lagt et budgetforslag frem med et minus på kr. 32.000 for foreningen.

FU, Arkivudvalget og én arkivar (Ingen Nissen) har haft møde på ledelsen på Det Grønne Museum på Gl. Estrup. De vil være behjælpelige med at trække på deres kontakter, men de hverken vil eller har tilladelse til at gå ind i nogen form for arkivdrift, da det ikke indgår i deres opgaveportefølge. Så der skal findes en løsning på at bevare oplysningerne i arkivalierne.

På HB-mødet blev det besluttet at kontakte Rigsarkivet. Det har jeg gjort og det blev endvidere bestemt at afsøge om Rigsarkivet overhovedet var interesseret, her skulle arkivarerne så skabe et overblik over hvilket materiale der ville være relevant. Det er stadig opgaven og der er overhovedet ingen beregning over hvad en aflevering vil koste. Der er brugerbetaling for afleveringer. Rigsarkivet er meget selektiv i deres tilgang til at overtage arkivmateriale. Jeg har lige modtaget en mail fra arkivarerne hvor de beskriver omfattende materialer der ikke er registeret og som intet har med slægtsgårde at gøre. Der er også sognekasser som måske mere hører hjemme på lokalarkiver. Der er modtaget materialer løbende og der har åbenbart ikke været nogen konkret indsamlingspolitik.

En anden mulighed som jeg har påpeget er at kontakte Slægtsforskernes Bibliotek i Albertslund. De har også et udrykkerhold der kan hjælpe med registreringer. Alt andet lige forestår der et stort arbejde med at afvikle Slægtsgårdsarkivet. Det deler skæbne med mange andre små arkiver, der i disse år bliver overhalet af den teknologiske udvikling. Som forskningen foregår i dag vil folk kunne sidde hjemme ved deres PC og finde oplysningerne. Ved henvendelser til arkivet kan arkivarerne printe nogle få sider eller opfordre folk til at besøge arkivet. Det kræver bemanning.

I 2015 blev jeg valgt som ny landsformand. Jeg stod for den linje der syntes at det var ærgerligt at nedlægge foreningen. Det synes jeg stadigvæk. I 2015 indkaldte jeg til et ekstraordinært hovedbestyrelsesmøde og her blev det besluttet at kontingentet skulle være kr. 300 per år i stedet

for de kr. 200 som årsmødet på hovedbestyrelsens anbefaling lige havde vedtaget. Tidligere havde kontingentet været kr. 250. Det betød så at der kom kr.100.000 mere i kassen i år 2016. Det var en god beslutning eftersom at udfasning af arkivdriften vil medføre en udgift af ukendt omfang.

Ligeledes har jeg løbende fået sat initiativer i værk så der ikke er tæret på formuen i min formandstid. Alene udfasningen af brevskrivning om arrangementer og overgang til e-mail har sparet foreningen for mindst kr. 20.000 per år. Reduktion af bladet fra 6 til 5 numre per år. har givet stort set det samme beløb. Store gaver er afskaffet fremadrettet og der er strammet op på kørselsudgifterne. Hvis ikke disse initiativer var sat i værk havde formuen været halveret.

Det vil koste at udfase arkivdriften, men der er ikke råd til fremadrettet at betale op mod kr. 70.000 per år, så det er en bunden opgave. De to arkivarer er henholdsvis 71 og 76 år, sidstnævnte går meget dårligt og der er en vindeltrappe i to etager op til Slægtsgårdsarkivet. Jeg håber at arkivarerne får skabt et overblik, så det kan afklares hvem der kan have interesse i at overtage arkivets indhold. Det overordnede er dog at oplysningerne om slægtsgårde bliver bevaret.

I Slægtsgårdsforeningens blad søger vi fra tid til anden frivillige til bestemte opgaver. Ingen vil påtage sig at være webmaster, så det er min datter der for tiden lægger det materiale ind jeg modtager fra kredsene.

Jeg har hvert år spurgt på hovedbestyrelsesmødet om der er nogen der vil påtage sig opgaver. Det er der ingen der vil. I år spurgte jeg om der var nogen der ville være behjælpelig med at udforme et forslag til vedtægtsændringer til årsmødet i 2019. Det var der heller ingen der ville.

Jeg har været foreningsleder i det frivillige kulturliv i 50 år. Det giver en vis erfaring. Det er en ret stor, alsidig og arbejdskrævende opgave at være landsformand. I disse e-mail tider tror jeg at der har været mere end 500 henvendelser til mig i løbet af året og en del kræver desuden at der sættes en handling i gang. På hovedbestyrelsesmødet i år gav jeg tilsagn om at stille op til formandsvalget og det var der 11 kredse der støttede. Det er jeg naturligvis glad for. Det kræver en helhjertet indsats. Allerede sidste år i Viborg bebudede jeg at jeg ikke havde planer om at sidde i årevis. Jeg prioriterer også andet som jeg gerne vil nå.

Kredsformændene er interesseret i at arrangere årsmøder. Næste år bliver det formodentlig i Himmerland. Både Vejle, Bornholm og Ringkøbing Kredsene har meldt sig, så det tegner godt.

Tak til medlemmerne og de der deltager her i dag.

Til slut vil jeg sige tak til de der har gjort et stykke frivilligt arbejde i Dansk Slægtsgårdsforening. Også de der har taget opgaven på sig ude i kredsene, det er der at medlemsrelationerne skabes.

FU har afholdt to møder i årets løb og ellers har vi været i løbende e-mail kontakt, så alle beslutninger er koordineret inden der meldes ud. Ligeledes er breve og henvendelser koordineret internt inden de udsendes. Stor tak til næstformand Finn Bang Olsen og Niels Ole Volhøj for jeres opbakning og støtte. Det har været en fornøjelse at have jer at sparre og samarbejde med.

En særlig tak til Kredsen Sjælland Syd. For to år siden var I ved at trække jer fra at arrangere årsmødet, men så tog vi en snak om det og du Knud Pedersen tog teten og er gået ind i arbejdet med stort engagement. Det har været en fornøjelse at samarbejde om dette årsmøde. Tak til hele Sjælland Syd Kredsen og en særlig tak til dig Knud.

Beretning fra Arkivudvalget

Niels Ole Volhøj, formand for Arkivudvalget sagde: Efter at arkivet havde flere adresser i København og på Sjælland, flyttede det til Gl. Estrup Landbrugsmuseum i sydfløjen i maj 1993.

I mange år var der travlhed, de dage arkivarerne mødtes på arkivet. I seneste år forventer folk at man kan søge alting på nettet, når man vil vide noget om slægtsgårde og slægtsforskning. Vores arkiv har i 2017, haft ca. 30 besøgende. Arkivarerne, Else Skovbo og Inge Nissen yder et stort stykke arbejde, med at holde styr på arkivet. For 25 år siden havde vores forening ca. 3000 medlemmer, nu i 2018 er vi nede på ca. 850 – 900 medlemmer. Den omkostning til arkivet på ca. 70.000 kr. belaster foreningens økonomi en hel del. På det grundlag er vi i arkivudvalget og hovedbestyrelsen nødsaget til at se på besparelser. Vi vil gerne i løbet af 2019, afvikle vores arkiv på Gl. Estrup. Der er meget der skal sendes ud til de "Lokalhistoriske Arkiver" rundt i landet. Der er også 2 store samlinger der skal bevarer for fremtiden, foruden andet arkivmateriale. Der er kun en lille del af vores materiale der er digitaliseret og udgiften vedrørende overdragelse til anden side er ukendt, desuden er der et sorteringsarbejde der vil kræve en stor indsats. Måske vil det være godt med nogle frivillige, til at hjælpe med flytningen.

Vores 2 arkivarer bliver jo ikke yngre og adgangsforholdene og spindeltrappen er ikke det nemmeste at komme op ad.

Der skal fra arkivudvalget lyde en stor tak til vores arkivarer, for det store arbejde de yder.

Hovedbestyrelsesmøde

Efter generalforsamlingen samledes hovedbestyrelsen for at konstituere sig.

Finn Bang Olesen valgtes til næstformand. Niels Ole Volhøj genvalgtes til forretningsudvalget og til formand for arkivudvalget. Jens Ulrik Tarpgaard genvalgtes til arkivudvalget.

Landsformanden kunne oplyse at medlemsadministrator Inge Marie Wibholm ønsker af fratræde.

Referat af Slægtsgårdsforeningens generalforsamling 26. maj 2018

Pkt. 1+2.

Efter velkomst af formanden Sjælland Syd Knud Petersen og landsformand Gunhild Olesen Møller valgtes Leif Lørring til dirigent. Han fastslog at generalforsamlingen var lovligt indvarslet og dermed beslutningsdygtig. Derefter valgtes foreningens revisorer og Bruno Lund til stemmetællere.

Pkt. 3+4+5.

Efter landsformanden beretning og arkivudvalgsformandens beretning fulgte en længere drøftelse, der resulterede i, at beretningerne blev taget til efterretning.

Pkt. 6.

Regnskabet og budgettet blev fremlagt, og efter nogle ord med på vejen blev begge dele godkendt.

Pkt. 7.

Behandling af indkomne forslag. Der var ingen forslag.

Pkt. 8.

Valg af landsformand:

Til valg blev foreslået: Inger M. Hansen og Gunhild Olesen Møller.

Inger M. Hansen fik 4 stemmer, Gunhild Olesen Møller 37 og 4 stemmer var blankt.

Gunhild Olesen Møller var genvalgt til landsformand.

Pkt. 9.

Valg af revisorer.

Harly Nielsen og Kirsten Joensen genvalgtes.

Pkt. 10.

Til mødested for årsmødet 2019 valgtes efter indbydelse fra Himmerlandskredsen Hotel Comwell Rebild Bakker.

Pkt. 11.

Under eventuelt sagde Hans Jørgen Hansen, Lolland-Falsterkredsens formand, at vi støtter Gunhild Olesen Møller, men ikke ubetinget. Og til Inger M. Hansen sagde han: Glæd dig over de 50 år.

Derefter kunne landsformanden takke dirigenten og dermed var generalforsamlingen afsluttet.

Referat: Ole G. Nielsen.

Nye medlemmer:

Frederik Tolstrup
"Skovgård"
Dalegårdsvej 11
3720 Aakirkeby

Ann-Cathrin og Henning Larsen
"Bådstadgård"
Røvej 31, Rø
3760 Gudhjem

Gårdejere: Jane og Hans Ole Gårdbo Sørensen,
"Søriggård"
Gårdbosøvej 5
9982 Ålbæk

Gårdejere: Karina Nielsen og Torkil Juhl Jensen
"Vanggaard"
Tronsmarkvej 5
9881 Bindslev

Festtalen

Talen ved årsmødefesten blev holdt af Torben Flinch, direktør, Østdansk Landboforening.

Det var ikke udramatisk, da Slægtsgårdsforeningen blev født under Anden Verdenskrigs bål og brand. Christian Damm, Journalist og foreningens første arkivleder trak sig allerede i 1943 efter to år på posten. Årsagen var et voldsomt overfald på ham orkestreret af Værnemagten. Men den modige sønderjyske journalist fortsatte senere som sekretær i foreningen. Han har sammen med jer skabt ikke blot et fornemt men også nødvendigt fællesskab.

Jeres motto - *lev i nutiden, lær af fortiden og virk for fremtiden*, har derfor præget mine tanker op til denne dag.

Oprindeligt blev foreningen stiftet med det formål "... at bevare slægtsgårdene i familien – og derigennem også give de medlemmer af slægten, som ikke har kunnet forblive på fødegården, et sted hvor de kan bevare forbindelsen og samhørigheden med den rod, hvoraf de er rundet." I 1957 indså man at det formål ikke kunne opfyldes.

Jeres forenings formål rummer i dag to universelle elementer, der giver livet mening. Det ene er at forstå hvilken tilværelse min familie og jeg kommer fra, og det andet er at kunne give noget videre til næste generation.

Giv noget videre

En gruppe psykologer har i den forbindelse - gennem mange dybtgående interviews - undersøgt hvad mennesker mener giver mest mening med livet. At tilfredsstille sine egne behov, gav ifølge undersøgelsen ikke den dybeste mening med livet. Nej, det som gav livet mest indhold, var at give noget videre til andre.

Slægtsgårdsforeningen bygger på basale menneskelige værdier. Her giver I noget til efterkommerne. Det behøver ikke at knytte sig til det at give en slægtsgård videre. Det kan også være erfaring og bidrag til at skabe et rigere kulturelt samfund i fremtiden. Radioværten og forfatteren Frederik Dessau definerede engang ordet kultur "*som den måde vi behandler hinanden på.*" Her må jeg indskyde, at I behandler vores fælles arv smukt.

Gemt i formålsparagrafferne er også muligheden for at igen at supplere og forny Slægtsgårdsforeningens formål og dermed fortsætte med at være relevant for en stor gruppe mennesker, selvom antallet af slægtsgårde bliver færre.

Spørgsmålet i dag er om Slægtsgårdsforeningen vil fortsætte med at gøre som I plejer, eller om foreningen i fremtiden vil brede sig ud til at omfatte mere end slægtsgården.

Tænk f.eks. på hvordan Landbo- og husmandsforeningernes rådgivning og Hedeselskabets aktiviteter har ændret sig. Landbo- og husmandsforeningerne rådgav oprindeligt om planteavl og nu handler det også om virksomhedsledelse, selskabsdannelse, gårdbestyrelser, finansiering, generationsskifte og skat.

Hedeselskabet opdyrkede i 1866 heder. I dag rådgiver de om natur og miljø, yder service inden for det grønne område, etablerer skov og projekterer biogasanlæg.

Begge foreninger følger med udviklingen, lever i nutiden og virker for at kunne give noget videre til fremtiden. Men hverken Hedeselskabet eller Landbo- og husmandsforeningerne fokuserer på historien.

Det gør Slægtsgårdsforeningen i den grad. Det er en styrke, der kan bygges videre på. At foreningen med rod i historien vil virke for fremtiden.

Vil vi forstå slægtsgårdenes udvikling og pege på muligheder for fremtiden, må vi kende til historien om de sammenhænge og samfundsforhold, der har påvirket slægtsgårdene gennem tiderne. Der er mange, og derfor behov for at vælge et fokus. I aften har jeg valgt et glimt af den europæiske sammenhæng og kompetencen til at drive landbrugsvirksomhed.

Fremtidens fuldtids- og deltidslandmænd og -kvinder skal kunne drive komplekse virksomheder og vi må forholde os til, hvordan vi kan give et fredeligt og bæredygtigt samfund videre til næste generation.

Nu

I landene omkring Europa oplever vi i nu hvordan slægter, ejendom og håb om at kunne give noget videre til børnene bliver knust, at krig, sult og flugt og migration.

Derfor knokler vi nu i Europa for at holde sammen på vores fælles værdier og forebygge nye konflikter og finansielle sammenbrud. Vi gør det ved at opbygge en fælles handel, fælles infrastruktur, migration, lovgivning, økonomi og miljøbeskyttelse. Det går ikke så hurtigt, men det går fremad.

Der er i Danmark nu lempet lidt på gaveafgifterne og åbnet op for at fremmed kapital gennem selskaber kan eje og drive landbrug. Det bidrager til at få skabt dynamik i generations- og ejerskifte af flere land- og skovbrugsejendomme, selvom det går trægt.

Vi har andelsselskaber der aftager, forarbejder og sælger vores afgrøder og husdyr. Der er fri bevægelighed af vare og serviceydelser over landegrænser i EU og andre lande, hvor vi har handelsaftaler.

Dansk landbrug er højteknologisk og globalt afhængig. Vi flyver fødevarer til Grækenland – ja Japan. Vi anvender højt avanceret GPS-teknologi og bruger den nyeste forskning.

Før

Før i tiden tænkte man ikke på miljøbeskyttelse. Migration var noget, der skete på trods af dårlige veje og landevejsrøvere. Folkevandringerne - hvor nord- og vesteuropæiske befolkninger vandrede ind i Romerriget og bosatte sig, førte til Romerrigets opløsning, en afslutning på antikkens tid, og en overgang til middelalderen. Her tog vikingerne fat og rejste ud over Europa, Mellemøsten og Middelhavets kyster. Der opstod nye fyrstendømmer, byer og handelsveje. De rige Italienske købmænd fra Firenze og Venedig etablerede handelsstationer og bosatte slægtninge i mange Europæiske byer, hvor de mødtes med Hansesædernes købmænd fra Danmark og udvekslede varer fra dansk landbrug og fiskeri med varer fra Orienten, Afrika og middelhavet.

Ved Renæssancens begyndelse i 1500-tallet opfandt man bogtrykkerkunsten, korttegning, pengveksler, udbyggede handelsstationer, vejnet, vognmandskørsel og postvæsen.

Det er her 500 år tilbage, man begynder at kunne dokumentere de første slægtsgårde. Slægtsgårde som i større eller mindre grad, og på deres egen måde blev en lille del af det nye Europas samhandel.

Forløberer for elektronisk handel med værdipapirer og varer, var Europas største handelshus i Renæssancen i Brygge (i dag kendt som Bruxelles) i nutidens Belgien.

Det var her købmændene fra Firenze og Lübeck mødtes og handlede. Handelshuset var ejet af familien Van der Beursen, og blev derfor kaldt Børsen, hvorfra begrebet en børs i dag stammer. Således gemmer historieskrivningen på inspiration og fortællinger, der skaber en større forståelse af udviklingen og for slægtsgårdenes sammenhænge. Et eller andet sted er vi jo alle rundet af de samme betingelser.

Fremtid

For at kunne fastholde de ejendomsværdier der i dag er opbygget på nutidens slægtsgårde, forudsætter det, at vi i fremtiden har et fredeligt samfund, med en god infrastruktur, rimelig lovgivning og balance i økonomi og miljø – ikke bare i Danmark og Europa, men i alle de samfund, som vi hænger sammen med og påvirkes af.

Det kræver desuden, at fremtidens landmand kan mere end dyrke sine marker på nye måder, til både fødevarer og energi. Han eller hun skal også arbejde strategisk, være virksomhedsleder og samarbejde med en bestyrelse på lige fod med direktører i andre brancher.

Landmanden skal enkelt og hurtigt kunne anvende robotter og droner i produktionen, bruge digitale processer til at indsamle informationer til beslutningsgrundlag, handle råvarer og finans, foretage online-betalinger, økonomistyring, arkivering og regnskab i et samfund der er på vej til at blive papirløst. I den forbindelse har enkelte forskere estimeret, at Sverige bliver pengeløst allerede i omkring 2026.

Så fremtiden er lige rundt om hjørnet, og den er vi en del af.

Slut

Til sidst vil jeg sige tak for den dejlige middag. Vi er virkelig privilegerede, at vi kan spise så fornemt. Men for omkring 140 år siden, var der andre boller på suppen - om man vil. I et Tidsskrift for Dansk Slægtsgårdsforening kan man nemlig læse om tyendets kost på herregården Constantinborg ved Århus i 1877.

Det var en lørdag aften - og menuen bød på dampende nykogt grød af hele gryen med dejlig skummende mælk. Som supplement var der sigtebrød i stedet for grovbrød. Det blev kun skyllet ned med vand for brændevinen fik man først til mellemmaden om søndagen – måske inden turen i kirke – hvem ved?

Så drik endelig nu, senere kan I ikke finde ud af det

I forbindelse med at give noget videre kom jeg til at tænke på værdien af det, og tankerne faldt på ordet lykke og en lille historie jeg afslutningsvis vil dele med jer. Den velkendte tegneserie *Radiserne* har den kloge figur Tomas, som på et tidspunkt siger til Søren Brun, der rent ud sagt ofte er uheldig.

Tomas siger: Ved du hvad Søren, jeg har så tit tænkt på, at du skulle prøve lidt lykke. For du har aldrig rigtig mødt lykken i livet. Ville du ikke gerne prøve lidt lykke?

Søren: Jo da, men hvad er bivirkningerne!

JENS OG ANNA JENSENS FOND

Dansk Slægtsgårdsforening administrerer Jens og Anna Jensens Fond,
der uddeler rejselegatertil unge, der vil uddanne sig
i teoretisk eller praktisk landbrug i udlandet.

Legatportioner på 5.000 og 10.000 kr. uddeles til ansøgere,
der for at komme i betragtning, er i udlandet mindst 6 eller 8 måneder.

Ansøgning sendes til:
Carl Martin Christensen,
Rugvænget 5
5400 Bogense.

Slægtsgårdsforeningens fane

Dansk Slægtsgårdsforenings fane kommer bl. a. frem til årsmødet, hvor den ses under generalforsamlingen og festaftenen.

Dansk Slægtsgårdsforening modtog fanen den 13. juni 1981, da foreningen fejrede sit 40 års jubilæum i Fællesalen på Christiansborg. I "Slægtsgården" nr. 232 berettede redaktør Hans Hviid om begivenheden. Efter generalforsamlingen afholdtes et såkaldt festmøde, som landsformand Jens P. Petersen åbnede, og herefter talte folketingets formand K. B. Andersen.

Major R. G. Petersen, Danmarkssamfundet, besteg talerstolen og bragte en hyldest til jubilaren, hvorefter han overrakte formanden en fane, som blev indviet på traditionel vis med tre søm for dronningen, fædrelandet og foreningen. Så talte statsrevisor Svend Klarskov Jensen og festmødet sluttede med afsyngelsen af den nye slægtsgårdssang af Gustav Bengtsson.

Danmarks-Samfundet

Staten har aldrig fået lavet retningslinjer for flag og flagning. I stedet kom en organisation, Danmarkssamfundet, der skulle blive Dannebrogsgogter.

Hans Christian Bjerg, tidligere overarkivar ved Rigsarkivet, fortæller i sin bog fra 2006 "Dannebrog – historien om et kristent og nationalt symbol" om Danmarks-Samfundet: "Flagkommissionen af 1907 fik ikke mulighed for at skabe nye retningslinjer for flagning og flaget, selv om flagets forhold formelt var en rodebutik. Mange gode kræfter samledes i disse år for at gøre noget ved følelsen af at være dansk. Danmarks-Samfundet dannedes 1908

– stiftelsesdagen er 15. juni 1908 – oprindeligt med det formål at styrke det danske folks fædrelandssind, dets vilje og evne til at bevare sin selvstændighed, eller som det hedder i vedtægterne, at "vække en fædrelandssindet, villende og ærekær ånd i nationen". Der var tale om en samlende organisation, der skulle arbejde for en national oprustning gennem et kulturelt-folkeligt arbejde samt en ny forsvarssag. Overalt skulle den nationale sag støttes. Der skulle rejses monumenter og mindsten over historiske begivenheder og faldne, især i de slesvigske krige. Endvidere skulle organisationen uddele Dannebrogsgogter og faner til foreninger og skoler og lignende for at fremme den danske bevidsthed. Karakteristisk for formål og ophavssituationen blev den første formand generalmajor V.H.O. Madsen, der havde været en kendt Højremand, men som ikke desto mindre var krigsminister 1901-05 i den første Venstre-regering efter systemskiftet.

I løbet af få år ændrede organisationen karakter og samlede sig helt omkring flaget. Danmarks-Samfundets sag blev flagsagen og promovningen af Dannebrog. I 1912 lanceredes på foreningens initiativ 15. juni som Valdemarsdag, det danske folks flagdag til minde om slaget i Estland i 1219. I dag er Danmarks-Samfundet en upolitisk organisation, hvis formål er at styrke kendskabet til og respekten for Dannebrog og dansk kultur, at udbrede kendskabet til Dannebrogsgogter og faner som nationalt samlingsmærke og kendskabet til korrekt brug af Dannebrog, og at uddele Dannebrogsgogter og –flag til organisationer og foreninger med flere."

Skrøbelev Annexgård på Langeland

Annexgårdens stuehus er opført i 1850.

I april modtog medlemsadministrator Inger Marie Wibholm en mail fra Tage Andersen, "Stålhøj" i Skrøbelev ved Rudkøbing, hvor han bl. a. fortalte: "Jeg har haft megen glæde af at være medlem og anerkender helt bestyrelsens store arbejde for at leve videre lidt endnu.

Mine svigerforældre, Godtfred og Inga Leth Jensen, var med til at starte foreningen her på Langeland under krigen sammen med Chr. Damm, der var den egentlige initiativtager til Slægtsgårdsforeningen. Han var ivrig modstandsmænd og beretter om, hvordan han var nødt til at "gå under jorden" efter at være blevet såret af tyskerne. Han måtte flygte og kom derfor her til Anneksgården og "Stålhøj" i et stykke tid indtil han blev nødt til at finde nye steder at skjule sig. Det var her han delte sine interesser for gamle slægtsgårde med Godtfred Leth Jensen, hvis hjem havde været i slægtens varetægt siden 1727. Da min hustru Ida og jeg overtog gården i 1970 fortsatte vi medlemskabet. Min søn ejer stadigvæk gården, men jorden er solgt fra og han har andet erhverv.

Jeg har bevaret en hel del breve mellem Chr. Damm og familien her og en del vedrørende foreningens start. "

Slægtsgården

Denne interessante meddelelse førte til et besøg på Langeland, og Tage Andersens gamle papirer er nu i Slægtsgårdsarkivets varetægt. Besøget kastede også denne gårdshistorie af sig: Ved siden af kirken i Skrøbelev ligger Skrøbelev Annexgård, som tidligere var annexgård til Rudkøbing kirke. Den første fæster af slægten på Annexgård var Jens Jørgensen, som fik fæstebrev i 1727. Han var gift med Margrethe Mortensdatter fra Rifbjerg.

Deres søn, Morten Jensen fik fæstebrev til gården i 1773. Han blev gift med Sophie Madsdatter Guldborg, som var efterkommer af kaptajn og præstesøn Wardinghausen, som kom til Langeland fra Rendsburg under svenskekrigene. Det var dengang svenskerne gik over isen. Wardinghausen

har flere efterkommere på Langeland. Morten og Sophies søn, Jens Mortensen overtog fæstebrevet efter sin fader i 1809. Han blev gift med Micheline Godtfredsatter fra Hou. Deres søn, Godtfred Jensen, blev næste fæster, og han blev gift med Marthe Jacobine Dinesdatter.

Godtfred Jensen flyttede stuehuset, der var nord-syd-vendt, således at det kom til at ligge øst-vest-vendt.

Godtfred og Marthe Jacobines søn, Niels Dinesen Jensen, købte i 1895 gården fri fra præstekaldet. Han blev gift med Kathrine Leth, som var mejerske på mejeriet i Skrøbelev. Hun kom fra Blegind i Jylland.

Den næste ejer af slægtsgården var Niels og Kathrines søn Godtfred Leth Jensen, som overtog gården i 1930. Han

Tage Andersen ved slægtsgårdsstenen i haven.

Stolene med årstal og initialer.

blev gift i Sct. Nicolaj kirke i Kolding med Inga Kvist-Madsen. Som landmand koncentrerede Godtfred Leth-Jensen sig på skift om forskellige ting, men altid kun en ting af gangen. Det var tobak under krigen, jordbær, korn, frø og grise.

Efter Godtfred Leth-Jensen kommer 7. generation til, og det er for første gang i slægtens historie en datter og svigersøn, der bliver ejere. Ellers havde det været den lige vej fra far til søn. Ida Leth-Jensen blev gift med Tage Andersen, og de har datteren Hanne og sønnen Jens.

Da Idas og Tage Andersen overtog Annexgården var der 40 tdr. land, men det voksede til 150 tdr. land. Den omfattende drift fordrede nye udlænger, og Tage Andersen fornyede alle gårdens driftsbygninger.

I 1995 overgik gården til sønnen Jens Leth Andersen, han er psykoterapeut og bor i stuehuset, men han har solgt det meste af jorden fra, så der er 8 tdr. land tilbage, hvoraf det er mest skov.

Tage Andersen, der blev enkemand i 2010, bor i villaen "Stålhøj", som er Annexgårdens "aftægts hus".

Datteren Hanne Leth Andersen er rektor for Roskilde Universitetscenter.

Selveje

Man kan undre sig over, at ingen af fæsterne på Annexgården købte den til selveje. Grunden var den, at den hørte til Rudkøbing sognekald, og ikke måtte skilles fra dette, før

Bjælken fra den gamle præstegård med teksten "Lad din noye".

Skrøbelev blev et selvstændigt sogn med præst og præstegård. Dette skete først i 1895, hvor Niels Dinesen Jensen købte gården af kultusministeriet mod at afgive 20 tdr. land og 2/3 af skoven, så man kunne bygge en ny præstegård.

Slægtsgårdsstenen

Søndag den 10. april 1927 afsløredes en smuk sten med indskriften 1727 – 1927. Det skete på 200-årsdagen for gården kom i slægtens eje. Stenen var fundet i et stengærde ved gården.

Lad mig noye

Tage Andersen byggede ny stalde og maskinhus. I en af de nye længer er indmuret en stump af en gammel bjælke med indskriften: "Lad mig noye – NGS - 1684 – MTD". Bjælken stammer fra den gamle præstegård og initialerne NGS står for Niels Gödesen og MTD for Mathilde Thor-kildsdatter

Stuehuset

Annexgårdens store stuehus fra 1850 er blevet gennemrestaureret med al hensyntagen til den gamle stil.

I en stue står et meget gammelt egetræsbord med kugleben og skuffer. Til bordet er lavet 4 stole med årstal og initialer for de forskellige besiddere af gården fra 1727 til 1930.

Gravstedet

På kirkegården er familiegravstedet med en stor "liggesten", som er omkranset med efeu. Stenen er inddelt i firkanter, og her står navnene på alle de hedengangne i slægten.

OGN

Familiegravstedet på Skrøbelev kirkegård.

Bindingsværkstømreren

Fyn er kendt for sine gårde og huse i bindingsværk, ofte har disse bygninger bevaret stråtaget.

For ikke så længe siden blev redaktionen gjort opmærksom på et tømrerfirma på Fyn, der har specialiseret sig i bindingsværk. Det beskæftiger sig både med nybyggeri og reparation. Det er HH tømrer og bindingsværk Aps med kontor i Hårby og værksted i Gelsted.

I 1985 oprettede tømrermester Henning Hansen sit snedker- og tømrerfirma, som i 2017 blev overtaget af Dennis Christensen, der var uddannet tømrer og ved overtagelsen ansat hos Henning Hansen.

Bindingsværk var en god og billig byggemåde, som tilmed havde et behageligt indeklima. De store, gamle huse af teglsten, hvor der kunne være højt til loftet, var en kølig oplevelse det meste af året, hvorimod bindingsværkshuse med begrænset lofthøjde og ofte mindre stuer gav et behageligt indeklima i den kolde årstid.

I vor moderne tid er den gamle bygningskultur igen ved at vinde frem, for bindingsværk er både til historiske og moderne huse.

Laden i Stourup

Den gamle bindingsværkslade i Stourup, den største af sin art i Østjylland blev i 2006 købt af Henrik Nielsen fra Danmarks Fergusonmuseum. Laden var opført i 1869 og havde tilhørt proprietærgården Johannesminde. Henrik Nielsen ville sætte laden i stand, indrette køkken- og toiletfaciliteter samt genskabe stråtaget, som i 1960-erne var fortrængt af asbestplader.

Ved en storm i 2014 blæste laden omkuld, og det blev HH tømrer og bindingsværk, som fik opgaven at genopbygge den 50 meter lange lade.

Nu står laden færdig med et prægtigt stråtag, og Henrik Nielsen lejer den ud til selskaber.

CarlsLund

I 2015 nedbrændte traktørstedet CarlsLund i Fruens Bøge ved Odense. Det var en pyromans værk, der slettede det gamle bindingsværkshus. Det blev HH tømrer og bindingsværk, som fik opgaven at genskabe det gamle spisested, og efter to år kan man igen sidde på CarlsLund og vente på sin æggekage.

CarlsLund.

Idyllen

Det er fornøjeligt at vide, at der rundt om i landet findes håndværksmestere, som kan håndtere den gamle byggeteknik.

Smukt skal det være, og mange har den forkerte - men romantiske - opfattelse, at en slægtsgård skal være den rene bindingsværksidyl.

En slægtsgård skal være en produktionsgård, der kan føres videre, og til produktionsbygninger i moderne landbrug slår bindingsværk ikke til, men bindingsværk kan bruges så mange andre steder, og på den måde kan landsbyidyllen bevares.

OGN

Laden i Stourup.

NYT FRA KREDSENE

Kredsens arrangementer er interessante, og alle medlemmer er velkomne til at deltage i det, der har interesse. Hvis man vil vide mere om et arrangement, så tag kontakt med formanden for den arrangerende kreds, navn og telefonnummer findes side 2.

Alle aktuelle indbydelser til kredsens arrangementer kan også ses på foreningens hjemmeside under punktet kalender.

Bornholmskredsen

33 medlemmer deltog i kredsens udflugt til "Vingården", hvor vinbonden Jesper Paulsen viste rundt. Derefter indtog man plads i restauranten til et traktement med vinsmagning under Jesper Paulsens kyndige vejledning.

Efter det kulinariske afholdtes generalforsamling, og der var genvalg til Carsten Jørgensen, Henrik Tolstrup og Gunver Rasmussen

Jens Ole Munch

Lolland-Falsterkredsen

Den 4. maj besøgte vi Fristaden Christiania, og DR-byen. Vi havde en god tur med 42 deltagere.

Christiania er på Bådsmændsstræde kaserne, som Forsvarsministeriet overleverede til Københavns kommune, efter at den var nedlagt som kaserne i 1967. Kommunen havde ikke planer for området og stod tom. Det dækker et areal på 34 ha med de gamle voldgrave, som er opført omkring 1680-90 under Christian V, og betragtes i dag som blandt de fineste overlevende forsvarsværker i verden.

Vi fik en meget grundig orientering om, hvordan Christiania blev til. De 3 guider, som alle havde været med fra starten, boede stadig der med "familie" børn og hunde.

Christianias mål er at skabe et selvstyrende samfund, hvor hver enkelt person holder sig ansvarlig over for hele samfundets velfærd. Udsprunget af hippiebevægelsen som modsætning til militærets tankegang.

Det er et selvstyrende samfund, hvor alle beslutninger bestemmes på fællesmøderne. Siden 1994 har beboerne betalt skatter og gebyrer for vand, elektricitet og affaldshåndtering, som de selv står for.

I 2012 oprettede fællesskabet en fond, som købte området, så de nu er lovlige grundejere.

Da vi var på besøg var (Pusher Street) åben, hvor der blev solgt hash og skunk. Der er strenge regler, som forbyder hårde stoffer. Politiet har derefter fjernet boderne, men de kommer nok igen.

De fleste bygninger er fra militærets tid og er bevaret, men da de selv står for renoveringen, tager det nogen tid, da de gør det i den takt, som de har råd til. Beboerne havde ikke noget med, da de kom, og har ikke noget med, når de forlader Christiania.

Vi fik frokost på en restaurant, som har samme regler som alle andre restauranter i byen.

Vi fik et godt indblik, men jeg tror ikke, der var nogle af os, der kunne leve derinde.

Der kommer ca. en halv million besøgende årlig.

DR-byen er kontrast til Christiania. Alt er i orden, der ligger ikke noget på tværs nogen steder. Vi fik en grundig rundvisning med guider. Der er utrolig meget sikkerhed med sluser og fuldstændig styr på, hvor vi var i gruppen.

Det er lidt skræmmende, at det er nødvendigt i dagens Danmark, som vi betragter som et fredeligt land, men medieverden skal jo dække, hvad der sker i hele verden.

Det er et stort hus, og vi fik et godt indblik af de forskellige studier, hvor udsendelserne bliver optaget.

På spørgsmålet om, hvorfor sporten og vejrudsendelsen blev flyttet til Aarhus, var svaret: politik

Hans Jørgen Hansen

Midtjysk kreds

Den 18. april besøgte Midtjysk Kreds virksomheden Fremtiden Staldinventar i Langå. I 2008 blev virksomheden hårdt ramt af finanskrisen, men overlevede. Foruden traditionelt staldinventar produceres der også til specialopgaver som fx i Zoologiske haver og der er netop indgået en ordre på inventar til et nyt forsøgscenter i Norge a la vores forsøgsstation i Foulum.

Herefter besøgte vi en virksomhed i Sønderbæk der i sæsonen beskæftiger 80 personer med bærplukning til supermarkeder i Aarhus-Randers området. Her skulle vi se Fremtidens Staldinventar i brug i form af hestebokse. Ejeren Morten Skov fremviste de flotte dyr i stutieret og fortalte om avlen og jagten på de perfekte gener. Der var over 100 heste på ejendommen. Det var meget engagerede ejere vi mødte denne aften, der åbent fortalte om kriser og glæden ved at lykkes med at takle udfordringerne. Der deltog 18 personer som fik noget af en oplevelse. Tak til Jens Skytte der havde arrangeret denne aften.

Onsdag den 1. august kl. 18.30 er der i blad nr. 452 indvarslet generalforsamling i Midtjysk Kreds. Det er hos Dorthe og vores bestyrelsesmedlem Chresten Mads Elgaard på adressen Holstebrovej 484, 7860 Spøttrup. Her skal vi besøge den gamle hovedgård Kjærgårdsholm, der kan føre sin historie tilbage til 1400 årene. Dengang var det et forsvarsanlæg med voldgrave. Siden blev gården flyttet, det skal vi høre mere om denne aften. Medbring selv kaffe. Der er tilmelding til undertegnede på e-mail gunhildom@gmail.com senest tre dage før, så værterne kan vide hvor mange stole de skal finde frem.

Onsdag den 3. oktober kl. 18.30 er vi inviteret til et virksomhedsbesøg hos N.C. Nielsen, der er placeret på adressen Nørregade 66. 7860 i Balling. De fleste af os er nok kørt igennem Balling og har set de kæmpemæssige kraner der står langs vejen. N.C. Nilsen skriver på deres hjemmesiden at de nu kan løfte op til 152 tons på krogen. Der er også mange andre maskiver, trucks, el-trucks, mv. Virksomheden er vært ved kaffen, men husk tilmelding senest tre dage før besøget på e-mail gunhildom@gmail.com Har I nogle naboer, venner eller medhjælpere er de hjerteligt velkomne til at deltage i en prøveaften. Husk også at I er velkomne til nabokredsens arrangementer.

Gunhild Olesen Møller

Fælles møde for Midtjysk Kreds og Ringkøbingkredsen

Mandag den 28. maj holdt Midtjysk Kreds og Ringkøbing Kreds et fællesmøde på Grønhøj Kro.

Den kongelig privilegerede kro er også en slægtsgård, hvor familien Laigaard har haft til huse siden 1864.

Den nuværende ejer Gregers Laigaard fortalte om stedets historie og gav nogle numre på guitar. Kroen rummer desuden Kartoffeltyskermuseet og et Morten Koch Museum, samt en mindestue for et flystyrt.

Der deltog 47 personer i dette fornøjelige og velbesøgte arrangement og snakken gik lystigt. Ved kaffebordet fik jeg en snak med et medlem fra Vejle Kredsen. Jeg synes at det er dejligt at folk orienterer sig i bladet og deltager i arrangementer der har deres interesse. Fmd. Jens Ulrik Tarpgaard, Ringkøbing Kredsen og jeg inviterede begge til nye arrangementer i løbet af sommeren. Desuden informerede jeg fra årsmødet i Sorø.

Gunhild Olesen Møller

Nordsjællandskredsen

Den 11. maj havde vi udflugt og generalforsamling. Vi var vi på besøg hos APgrønt i Slingerup, turen startede i bus, hvor indehaver Per Hardenberg fortalte om sin virksomhed.

Der produceres alle slags salater mm på ca. 1.000 hektar, hjemme på ejendommen vaskes/sorteres det og distribueres til dagligvarehandlen – og til eksport.

I sæsonen er der omkring 220 ansatte og Per kender dem alle. Der dyrkes op til fire gange på arealerne om året og bl.a. for at få ukrudtet til at spire frem inden ”det brændes af” og afgrøden plantes er der over 40 vandingsmaskiner. APgrønt er også med til udvikle maskiner og sælger maskiner og dyrkningsteknik mm til over 17 lande i hele verden. Samme dag, som vi var på besøg, var der besøg fra Argentina.

Der produceres også økologisk salat, men den sandhed at det koster mere at producere er det ikke alle der ønsker kommer frem, fortalte Per.

Efter turen i marken var vi på interessant rundvisning i fabrikken hjemme på ejendommen, hvor det hele startede for 42 år siden, nu er der 10.000 kvm under tag.

Efter besøget hos APgrønt kørte vi til Bentsgaard i Free-erslev. Vi spiste og holdt vor generalforsamling. Formanden fortalte om, hvad der var sket siden sidste år og berettede om arbejdet i hovedbestyrelsen og de bump der har været på vejen det seneste års tid i foreningen. På valg var Jens Brogaard Jensen, som blev genvalgt.

Sommerudflugt er der planer om til omkring starten af august bl.a. om muligt til Brorfelde ved Holbæk, men mere herom pr mail og brev senere.

Vi var femten, der havde en meget interessant dag i godt vejr og med hyggeligt samvær som altid.

Jens Brogaard Jensen

Ringkøbingkredsen

Tirsdag den 7. august k.19.00 hos Jacob Stensig, Blæsbjergvej 4, Råsted, 7500 Holstebro. Jacob driver fødegården i Sædding med planteavl. For 5 år siden købte han kvæggården ”Blæsbjerg Idom” mellem Ulfborg og Holstebro. Der er 40 km mellem de to ejendomme.

Jacob vil fortælle om de udfordringer, der er som nystartet landmand, og hvad der driver ham.

Efter besøget samles vi på cafe Heden, Ulfborg Kirkebyvej 1, 6990 Ulfborg.

Der er generalforsamling med valg af bestyrelse.

På cafeen vil de fortælle om bl. a., hvordan man rister kaffe.

Alle er velkommen også fra nabokredsene.

Jens Ulrik Tarpgaard

Sjælland Syd

Kredsen indbyder til efterårsudflugt mandag, den 24. september. Vi mødes kl. 14 hos Hebsgaard Glaskunst, Mønsvej 30, 4720 Præstø. Derefter kører vi tril Tvedemose Champignon, Tvedemosevej 2, 4750 Lundby. Vi har selv kaffe og det kulinariske med og vi kan være i kantinen. Pris for deltagelse 60 kr.

Tilmelding til

Jens Peter Hansen 29 70 12 67 / brjphansen@outlook.dk eller Knud Pedersen 55 44 51 17 / kgkildemosdegaard@privat.dk

Knud Pedersen

Vejlekredsen

Vejlekredsen havde torsdag den 12. april fået Martin Bonde Eriksen, der er sognepræst i Ødsted og Jerlev, til at fortælle om sin vandring på Camino de Santiago de Compostella, som ligger i Spanien. Apostlen Jacob skal være begravet her, derfor de mange pilgrimsandre, ca. 2 millioner hver år. Martin gik turen sammen med en god ven, de gik turen i marts måned, sneen var ikke væk oppe i bjergene, men det var heller ikke brændende varm om dagen. De mødte mange forskellige folkeslag, som de kom i snak med, det gav en indre ro bare det at gå den dejlige tur, i den fantastiske natur. De var af sted i 14 dage, turen tog 10 dage med 15 til 40 km vandring om dagen.

Vi var 23 der havde en hyggelig eftermiddag i det nye sognehus i Ødsted. Vi fik også snakket lidt om det at afskaffe slægtsgårdsarkivet, vi håber det bliver muligt at få noget af det digitaliseret, så vi stadig kan finde det på nettet, og det gamle gårdbeskrivelser til vores egnsmusseer

Steffen Buch Juul.

Århuskredsen

Den 14. juni var vi 24 slægtsgårdsmedlemmer på sommerudflugt til Bidstrup Gods.

Vi blev mødt af et godsejerpar, som virkelig holdt af deres 800 år gamle herregård og hjem.

Veloplagt og inspirerende fortalte de om stedet og dets historie, som deres familie havde ejet i snart 300 år.

Vi så de flotte herskabsstalde, den gamle oprindelige lade med lagring af store egestammer, der især anvendes til restaurering af kirker.

Selve hovedbygningen med de mange velbevarede sale, fik vi også forevist. Kaffen blev serveret i rococosalen.

En fantastisk dejlig tur. Stor tak til godsejer Helle og Geert de Lichtenberg for en flot aften.

Også stor tak til deltagerne.

Vibeke Binnerup

Returadresse:
Inger Marie Wibholm
Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
ID: 47395

Kommende kredsaktiviteter

Her bringes oversigten over kredsens aktiviteter for de næste par måneder. Udførlig indbydelse ses i afsnittet "Nyt fra Kredsene" og på foreningens hjemmeside.

Midtjysk kreds

Onsdag den 1. august kl. 18.30. Besøg på den gamle hovedgård Kjærgårdsholm.

Onsdag den 3. oktober kl. 18.30. Besøg hos N. C. Nielsen, Balling.

Ringkøbingkredsen

Tirsdag 7. august kl. 19.00. Besøg hos Jacob Stensig på kvæggården "Blæsbjerg Idum"

Sjællands Syd

Mandag, den 24. september. Vi besøger Hebsgaard Glaskunst og Tvedemose Champignon.

Webmaster søges

Dansk Slægtsgårdforening mangler stadig en persen der vil påtage sig at holde hjemmesiden opdateret.

For indeværende har jeg en kontakt der udfører det, men det er en nødløsning som er midlertidig.

Opdatering af hjemmesiden er ikke nogen stor opgave og det drejer sig om at bruge lidt tid et par gange om måneden.

Fmd. Gunhild Olesen Møller